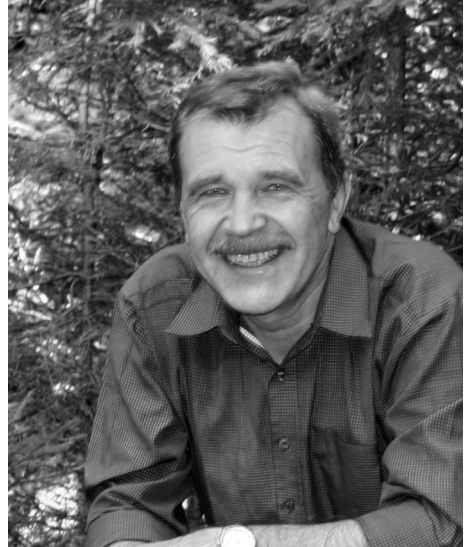

ОЛЕКСАНДР ВАСИЛЬОВИЧ ПУЧКОВ – ВІДОМИЙ УКРАЇНСЬКИЙ-КОЛЕОПТЕРОЛОГ До 60-річчя з дня народження

Олександр Васильович народився 5 вересня 1954 р. у м. Києві в сім'ї видатних українських ентомологів Пучкових – Василя Георгійовича та Лідії Василівни. Під впливом батьків, Олександр з дитинства цікавився комахами, збирав невеличкі колекції і навіть намагався проводити спрощені досліди. Тому, очікувано, що після закінчення школи, Олександр (як порадив батько) без проблем вступив на факультет захисту рослин Української сільськогосподарської академії (зараз Національний університет біоресурсів та природокористування). На той час факультет мав добрий педагогічний колектив, який складався з досвідчених ентомологів (професори Дядечко М.П. та Синицький М.М., доценти Березницька Н.С., Падій М.М. та інші). Дипломну роботу (не совсем стандартну для факультету) по вивченню хижих клопів роду *Nabis* фауни України (керівник

– завідувачий кафедрою сільськогосподарської ентомології, професор М.П. Дядечко) Пучков О.В. успішно захистив в 1977 р. Перші дві публікації, що стосувались цієї теми, досить швидко вийшли у світ в журналах «Вестник зоологии» та «Защита растений».

В середині 1977 р. Пучков О.В. був зарахований до Інституту захисту рослин (лабораторія шкідників зернових культур) на посаду старшого лаборанта. В період роботи в цьому інституті (до 1982 р.), Пучков О.В. захопився вивченням гео- та герпетобіонтних жуків в агроценозах, особливо турунів. За декілька років він зібрав значний матеріал по твердокрилим і опублікував ряд статей у провідних журналах (наприклад «Зоологический журнал»). Цей матеріал став підґрунтям його дисертаційної роботи «Жесткокрылые (Coleoptera) пшеничного поля степной зоны Украины», яку Олександр Васильович захистив після аспірантури (1982-1985 рр.) в Інституті зоології ім. І.І. Шмальгаузена АН УРСР у грудні 1985 р.

Саме тоді і по сьогодні, життя і робота Пучкова О.В. стала повністю пов'язана з цим провідним зоологічним закладом. У січні 1986 р. він був зарахований на посаду молодшого наукового співробітника до відділу ентомології (керівник – член-кор. НАН України В.Г. Долін), де і працював до середини 1996 р. Наукові інтереси Пучкова О.В. лежали у площині

вивчення герпетобіонтних жуків трансформованих ценозів. Це були як академічні, так і прикладні роботи по виконанню господарських тем (наприклад можливих змін фауни комах при проектуванні каналу Дунай-Дніпро). Період з липня по листопад 1986 р. Олександр Васильович був учасником ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

З середини 1986 р. починається новий етап у наукових дослідженнях Олександра Васильовича. Він зацікавився вивченням личинок карабодіодних жуків, в першу чергу – стрибунів (Coleoptera, Cicindelidae) України. За період 1987–1990 рр. він стає знайомим спеціалістом по личинкам і імаго Caraboidea України, чому значно сприяли стажування в ІЕМЕТ, МДПІ (м. Москва) та робота з колекціями ЗІН РАН (м. С.-Петербург). Саме в цей час, Олександр Васильович знайомиться з провідними російськими карабодологами – О.Л. Крижановським і І.Х. Шаровою та їх учнями та колегами (Б. Катаєв, В. Шилєнков, І. Білоусов, І. Кабак, О. Замотайлов, К. Макаров, А. Маталін, О. Коваль та багато інших). Особливо вирішальними для подальшого наукового зростання Пучкова О.В., як спеціаліста з личинок жуків-стрибунів світової фауни, було знайомство з деякими німецькими карабодологами (В. Klausnitzer, E. Arndt, L. Zerche) і тривала робота з колекціями личинок Cicindelidae світу, яка зберігається в Німецькому ентомологічному інституті (м. Еберсвальд). Вперше в Україні, Пучковим О.В. була створена (і продовжує зростати) колекція імаго і личинок жуків-стрибунів і турунів багатьох регіонів Європи та Азії. Цьому значно сприяли численні екскурсійні та експедиційні виїзди як по Україні, так і за її межами (Карелія, Північний Урал, Кавказ, Туркменія, Узбекистан, Казахстан, Киргизія, Далекий Схід). Матеріал накопичується, опрацьовується, з друку постійно виходять статті, в т.ч. і в закордонних виданнях. Саме в цей час вперше описані личинки численних видів з Європи та Азії, вивчені особливості їх екології, створені ключі для їх визначення та на цих основах розроблені деякі напрямки філогенії родини. Не обійшов увагою Олександр Васильович і дослідження імаго

інших карабодіодних жуків. На основі експедиційних і колекційних зборів описано біля 10 нових видів та підвидів стрибунів і турунів (особливо триби Nebriini), опубліковано низку еколого-фауністичних робіт по турунам України.

Буремні 90-ті роки 20-го століття стали знаковими в науковій діяльності О.В. Пучкова. В результаті розпаду СРСР був зруйнований фундамент під більшістю структур і організацій на пострадянському просторі. Не обійшла негода і Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена НАН України. Так, три наукові відділи, музейна експозиція та частина наукових фондів, що формувались колективом інституту продовж багатьох років, були виділені в окрему структуру – нині Національний науково-природознавчий музей. Але ще небезпечною була думка про те, що ніби всі наукові зоологічні колекції, які функціонували ще в 10 інших відділах інституту, можуть стати надбанням музею. В структурі інституту зоології потрібно було створити відділ, який би міг виконувати науковий облік та контроль за динамікою усіх фондових колекцій. Очолити його міг тільки висококваліфікований систематик. Директор інституту зоології – член-кореспондент НАН України І.А. Акімов – бачив його в особі Олександра Васильовича Пучкова. На той час Пучков О.В. вже працював над докторською дисертацією і чітко розумів, що таке навантаження відніме час від наукових досліджень. Довго відмовлявся, але директор впевнено чекав його згоди.

На початку 1996 р. у штатний розклад інституту був введений відділ наукових фондів колекцій, а його завідувачем став кандидат біологічних наук О.В. Пучков. Діяльність цього відділу нерозривно поєдналася з науковими дослідженнями ще 9 відділів Інституту. Необхідно було проаналізувати наукове надбання всіх учених Інституту, розробити методи обліку всіх сформованих ними зоологічних колекцій, зборів і щорічних надходжень та методи контролю за використанням і динамікою всіх наукових розробок на цій базі (в т.ч. і виконаних спільно з зарубіжними фахівцями).

На цей час наукові зоологічні фондові колекції Інституту нараховують близько

6 млн. одиниць зберігання, що об'єднані в 320 колекцій. В колекціях представлені понад 47 000 видів з 9 типів тварин. Типовий матеріал представлений майже 22 000 одиницями зберігання, що охоплюють майже 4 200 видів безхребетних тварин, серед яких біля 1800 видів є голотипами (еталонами). Гістологічні та морфологічні колекції нараховують понад 30 400 одиниць зберігання. Перша в Україні і світі колекція рівненських бурштинових інклюдів представлена 4030 зразками.

Саме завдяки кропіткій праці О.В. Пучкова створено комп'ютерний банк даних фондових зоологічних колекцій і типових матеріалів, який розміщено в системі Інтернет та опубліковано кілька каталогів. У лютому 1997 р., Кабінет Міністрів України затвердив Положення про порядок визначення наукових об'єктів, які складають національне надбання. Фондові колекції Інституту зоології виявились одним з перших об'єктів, що були включення до цього «Переліку», що затверджується Кабінетом Міністрів України, щорічно на основі укладання договору між Президією НАН України та Інститутом зоології. Виконання цього договору на найвищому рівні ознаменувалось врученням Інституту зоології Міністерством освіти і науки України у 2009 р. „Свідоцтва №39, Серія АН”, яке підтверджує, що колекції інституту зоології ім. І.І. Шмальгаузена НАН України, постановою Кабінету Міністрів України від 19.12.2001 р., № 1709, внесено до Державного реєстру наукових об'єктів, що становлять національне надбання.

Всі ці роки О.В. Пучков продовжує активно займатися і науковою роботою. В 2001 р. він одержав офіційне звання старшого наукового співробітника, а в 2004 р. успішно захистив докторську дисертацію за темою «Личинки жуків-стрибунів (Coleoptera, Cicindelidae) світової фауни і загальний огляд підтриби *Cicindelina* Палеарктики».

Зараз Олександр Васильович – знаний у Європі спеціаліст-карабідолог, добре відомий широкому колу ентомологів СНД вчений у галузі систематики, екології та фауністики карабідних жуків, один з небагатьох спеціалістів по вивченню личинок

надродина *Caraboidea*, дослідник з широкого кола питань, пов'язаних з еколого-фауністичними проблемами та охороною твердокрилих комах в Україні. Тільки для Червоної книги України ним підготовлено біля 40 нарисів про комах, що потребують охорони, а у Червоній книзі Дніпропетровської області він є співавтором 80 нарисів по твердокрилим і напівтвердокрилим кохам. В 2008 р. Олександр Васильович був членом Європейської комісії по охороні сапроксилофільних жуків (Бельгія) і приймав активну участь в розробці Європейського Червоного списку цих комах, як представник від України.

В останні роки Пучков О.В. активно вивчає та друкує праці по туруновим фауни України (майже 800 видів з 120 родів) і суміжних територій (з подальшою підготовкою монографій по цій групі в серії «Фауна України»). Він активно співпрацює з багатьма вченими Росії, Німеччини, Італії та Чехії, виконуючи наукові дослідження. В наш час науковими інтересами Пучкова О.В. залишаються фауна, систематика та екологія карабідних жуків, особливості формування комплексів твердокрилих агроценозів, наукові аспекти використання зоологічних фондів. Ним всебічно вивчена морфологія личинок жуків-стрибунів світової фауни, основи формування герпетобіонтних твердокрилих агроценозів України. Детально проводиться вивчення карабідофауни України та окремих триб цієї родини у межах Палеарктики. Постійно розробляються всі аспекти наукового використання та обліку зоологічних фондів Інституту зоології НАНУ. Загалом Олександром Васильовичем (самостійно та в співавторстві) опубліковано біля 230 наукових праць, пов'язаних з низкою різноманітних питань, головним чином з колеоптерології. Доповіді О.В. Пучкова неодноразово звучали на європейських конференціях з карабідології (Бельгія, Болгарія, Нідерланди), охороні ксилобіонтних жуків (Фінляндія), міжнародних та республіканських наукових симпозиумах та з'їздах (м. Москва, С.-Петербург, Краснодар, Махачкала, Кишинів, Мінськ, Київ, Львів, Симферопіль, Харків, Ужгород, Тернопіль, Умань, Ніжин, Канів та інші).

Починаючи з 1988 р. він майже 20 років був скарбником Українського ентомологічного товариства (куди вступив ще студентом у 1972 р.), а з 2007 р. двічі був обраний першим віце-президентом цього товариства, яким і є по сьогоднішній день. Цей почесний вибір зобов'язує його виконувати багатогранну роботу щодо координації виконання наукових ентомологічних досліджень в Україні. Крім того, Олександр Васильович багато років є членом Російського ентомологічного товариства, а також (з 2000 р.) Австрійського робочого ентомологічного, Чеського ентомологічного та Казахського зоологічного товариств.

Олександр Васильович неодноразово обирався до складу спеціалізованих вчених рад Інституту зоології ім. І.І Шмальгаузена НАН України та Інституту захисту рослин НААН України. З 1998 р. він є постійним членом загальної вченої ради Інституту зоології. Був членом редакції останнього випуску „Червоної книги України”, є членом редакції журналу «Известия Харьковского энтомологического общества» і редакційної колегії наукових журналів «Вестник зоологии» і «Энтомологическое обозрение». В кінці 2012 р. Пучкова О.В. призначено головним редактором „Українського ентомологічного журналу”, який в жовтні 2013 р. став фаховим.

О.В. Пучков не байдужий до наукових досліджень та ентомологічних інтересів молоді. Він багаторазово був опонентом кандидатських і докторських дисертацій, написав велику кількість відгуків на автореферати дисертацій, монографії, підручники та методичні рекомендації. За його участю підготовлено ряд телепередач і публікацій у пресі. Невід'ємною частиною діяльності Олександра Васильовича є консультативна робота та визначення комах, які сягають сотень і тисяч. Чимало часу О.В. Пучков приділяє підготовці молодих кваліфікованих кадрів, хоча, на нашу думку, є занадто принциповим і вимогливим. За відмінні успіхи у науковій роботі О.В. Пучков нагороджений декількома Почесними Грамотами Президії НАН України, Інституту зоології ім. І.І. Шмальгаузена НАН України, Інституту захисту рослин НААН України.

Фундаментом всіх наукових досягнень Олександра Васильовича є його польова активність та любов до природи і мандрівок. Тому не можна не згадати його численні самостійні маршрути та участь у експедиціях. Першими далекими виїздами він зобов'язаний своєму батьку – відомому ентомологу-геміптерологу, доктору біологічних наук, професору Василю Георгійовичу Пучкову, який брав його з собою в експедиції з 1962 р. (Західний Кавказ) до 1974 р. (ряд поїздок по Україні та піші походи по Криму, Кавказу та Західному Тянь-Шаню). За цей час Олександр Васильович не тільки добре познайомився з комахами в природі, а і оволодів основними навичками та набув досвіду для гірських та інших мандрівок. Особливо треба відзначити досить важкі і тривалі (по 250-400 км за 18-20 днів) переходи в горах Кавказу (1969-1970) та Тянь-Шаню (1974 р.). Починаючи з 1972 р. Олександр Васильович почав самостійні виїзди, головним чином по гірським регіонам (Центральний та Західний Кавказ – 1972, 1975-1976, 1978, 1981 рр.). Незбагненним для багатьох було таке його бажання проводити тривалі наукові дослідження в багатьох різноманітних місцях, чому він присвячував не тільки робочі дні, але і всі свої відпустки. В період роботи в Інституті зоології спектр експедицій значно розширився. Активно (1982-2013 рр.) досліджується майже вся Україна (Крим, Карпати, південні, північно-східні та західні області), експедиції по якій навіть частково фінансувались з бюджету Інституту зоології. Це не тільки піші походи в різних заповідниках, національних парках та заказниках, але і велосипедні виїзди до Криму (1984) Північно-східної України (1987), Поділля (1988) та байдарочні походи по рр. Прип'ять, Сіверський Донець, Десна, пониззя Дніпра (в період 1979-1986 рр.).

Проте закордонні виїзди у країни колишнього СРСР проводяться головним чином у відпустках, зрідка на основі наукових договорів Інституту зоології НАНУ з відповідними закордонними закладами і тільки за власний кошт. Такі експедиції територіально були дуже різноманітні і охоплювали досить далекі регіони Європи і Азії: Західний Кавказ (1983, 1985, 1987, 1988, 1990, 1999-

2000), Карелія (1986), Туркменія (1986, 1987, 1992), Узбекистан (1989, 1998) та Західний Казахстан (1992). Далекий Схід (Уссурійський район, Чорні Гори, Південний Сахалін, 1991), Центральний (1991), Північний (1993-1996, 2003, 2007) та Західний Тянь-Шань (1997-1998, 2002), значна частина Грузії (2005-2006, 2011, 2013). Окремі походи проходять в досить екстремальних умовах, на висотах до 2500-2800 м., з перевалами до 4100 м р.м. і сотнями кілометрів протяжності. Виключеннями були окремі автомобільні експедиції по Туркменії і (1989), Киргізії (2002), Казахстану (2003) та Західному Кавказу (2004) разом з туркменськими та австрійськими колегами. В результаті, Олександром Васильовичем було зібрано, а потім змонтовано, етикетовано та поповнено колекції Інституту зоології НАНУ тисячами екземплярів і сотнями видів турунових жуків. Крім того, шляхом індивідуальних контактів у галузі ентомологічних фауністичних досліджень, було налагоджено співробіт-

ництво з природничими музеями далекого зарубіжжя (Угорщина, Чехія, Німеччина, Австрія).

Невгамовний характер Олександра Васильовича до мандрівок проявляється і в ненауковій сфері. Він активно і досить часто використовував вихідні та святкові дні для велосипедних виїздів по Київській та Чернігівській областях, байдарочні сплави по рр. Уборть та Тетерів в Житомирській області та ряд зимових кількадечних лижних походів з ночівлями в снігах в Українському Поліссі та Брянських лісах. Звісно, що ентомологічний матеріал в цих виїздах не збирався, але здоров'я та дух романтики посилювались. Саме тому, вітаючи шановного Олександра Васильовича Пучкова з ювілеєм, ми йому щиро бажаємо міцного здоров'я, творчої наснаги, активної праці, талановитих учнів, ентомологічних успіхів, цікавих поїздок та здійснення всього задуманого.

*Друзі, співробітники, колеги та ентомологи
України та зарубіжжя*

Список головних наукових праць О.В. Пучкова (цитовано по хронології)

- Пучков А.В.* Особенности биологии хищных nabisов // Защита растений. – 1980 — № 4. — С. 44.
- Пучков А.В.* Распределение видов группы Nabis ferus L. (Hemiptera, Nabidae) в естественных биотопах и агроценозах некоторых районов черноземной полосы // Вестн. зоологии. – 1980. — №4. — С.89-92.
- Пучков А.В., Гнатуш В.И.* Жужелицы(Coleoptera, Carabidae) на пшеничных полях Николаевской области // Зоол. журнал. – 1981. — Т. 9. — № 5. — С.783-786.
- Пучков А.В.* К экологии кожеедов (Coleoptera, Dermes-tidae) озимой пшеницы юга степной зоны УССР // Вестн. зоологии. – 1985.— № 1. — С. 75–76.
- Пучков А.В.* Жесткокрылые (Coleoptera) пшеничного поля степной зоны Украины: автореф. дисс. на соискание степени канд. биол. наук. 03.00.09.— Киев, 1985. — 20 с.
- Пучков А.В., Петренко А.А.* Экологическая характеристика стафилинид (Coleoptera, Staphylinidae) пшеничного поля степи УССР // Вестн. зоологии. – 1986. — № 2. — С. 46–50 .
- Пучков А.В.* Особенности вертикального размещения и двигательная активность жесткокрылых в агроценозе (на примере пшеничного поля) // Вестн. зоологии. – 1988.— № 5. — С. 57–62.
- Пучков А.В.* Некоторые особенности пространственного распределения жесткокрылых на пшеничном поле // Экология. – 1988.— № 6. — С. 68–69.
- Пластун И. Н., Пучков А.В.* Энтомокомплекс озимой пшеницы при разных системах обработки почвы // Экология и таксономия насекомых Украины // Сб. научных трудов УЭО. — Киев, 1988. — С. 28-38.
- Пучков А.В., Пластун И. Н.* Личинки жужелиц (Coleoptera, Carabidae) пшеничного поля юга Украины // Фауна, систематика и экологические особенности насекомых Украины : Сб. научных трудов УЭО. — Киев, 1989. — С. 37–42.
- Пучков А.В.* Жесткокрылые (Coleoptera) пшеничного поля юго-запада степной зоны европейской части СССР // Энтотомол. обозрение. — 1990.— № 3.— С. 538–549.
- Пучков А.В.* Соотношение полов доминантных видов жужелиц в агроценозах // Экология. — 1989. — № 6. — С. 68–69.

- Пучков А.В., Шапран Ю. С. Карапузики (Coleoptera, Histeridae) Лесостепи и Степи Украины // Вестн. зоологии. – 1990. – № 1. – С. 15-19.
- Пучков А.В. Личинки жуков-скакунов подродов Lophyridia, Eugrapha, Cylindera (Coleoptera, Carabidae) юго-запада европейской части СССР // Вестн. зоологии. – 1990. – № 4. – С. 12-18.
- Пучков А.В. Некоторые особенности сезонных изменений величины полового индекса и численности жужелиц (Coleoptera, Carabidae) в агроценозах // Межвузовский научный сб. трудов. – Москва, 1990, Ч. 1. – С. 62-72.
- Пучков А.В. Значимость и вариабельность некоторых таксономических признаков личинок скакунов (Coleoptera, Carabidae: Cicindela) // Сб. докл. XII Международного симпозиума по энтомологии Ср. Европы. – Киев : Наук. думка, 1991. – С. 303-306.
- Пучков А.В. Биоэкологические особенности личинок скакунов // Успехи энтомологии в СССР: Жесткокрылые насекомые. Ленинград, 1990. – С. 119-121.
- Пучков А.В. Личинки жуков-скакунов группы *Cicindela silvatica* европейской части СССР // Зоол. журнал. – 1991. – № 5. – С. 149-156.
- Пучков А.В. Личинка жужелицы *Harpalus (Artabas) splendens* Gebl. (Coleoptera, Carabidae) // Вестн. зоологии. – 1992. – № 5. – С. 70-73.
- Пучков А.В., Шиленков В. Г. Личинка жука скакуна *Cicindela asiatica* Aud. et Brulle (Coleoptera, Carabidae) // Вестн. зоологии. – 1992. – № 2. – С. 71-73.
- Пучков А.В. Новый вид жука-скакуна (Coleoptera, Cicindelidae) из Северного Казахстана // Вестн. зоологии. – 1993. – № 3. – С. 80-82.
- Пучков А.В. Личинки жуков скакунов (Coleoptera, Carabidae: Cicindelinae) подрода *Cicindela* s.str. Русской Равнины и Кавказа // Зоол. журнал. – 1993. – Т. 72. – Вып. 7. – С. 52-62.
- Пучков А.В. Новые таксоны жуков-скакунов рода *Cicindela* (Coleoptera, Carabidae) из Украины и Туркменистана // Журнал Українського ентомол. тов-ва. – 1993. – Т. 1. – № 1. – С. 11-14.
- Arndt E., Putschkov A.V. Description of larvae of the tiger beetle genera *Lophyra*, *Habrodera* and *Neolaphyra* (Coleoptera, Cicindelidae) from Africa // Eur. Journ. Entomol. – 1994. – Vol. 91. – P. 407-418.
- Putschkov A.V. State-of-art and world perspectives of studies on tiger beetle larvae (Coleoptera, Carabidae, Cicindela) // In: Carabid beetles: Ecology and Evolution, 1994. – P. 51-54.
- Putschkov A.V., Cassola F. The larvae of tiger beetles from Central Asia (Coleoptera, Cicindelidae) // Bull. Mus. civ. St. nat. Verona. – 1994. – N 18. – P. 11-45.
- Putschkov A.V., Arndt E. Preliminary list and key of known tiger beetle larvae (Coleoptera, Cicindelidae) of the world // Bull. Soc. Entomol. Suisse. – 1994. – N 67. – P. 411-420.
- Putschkov A.V. A description of the larval stages of *Megacephala (Gramognatha) euphratica armeniaca* (Coleoptera, Cicindelidae) // Zeits. Arbeit. Osterr. Entomol. – 1995. – N 1-2. – P. 36-40.
- Kabak I. I., Putschkov A.W. Eine neue *Carabus (Leptoplesius)* – Art aus Nord-Kirgisistan (Coleoptera: Carabidae: Carabini) // Entomol. Zeits. mit Insektenbörse. – 1995. – N 23. – P. 464-467.
- Arndt E., Cassola F., Putschkov A.V. Description of the larva of *Eucallia boussingaultii* (Guerin, 1843) (Coleoptera: Cicindelidae: Cicindelini) // Bull. de la Societe Entomol. Suisse. – 1996. – N 69. – P. 371-376.
- Putschkov A.V., Arndt E. Description of the larva of *Oxycheila tristis* (F.) and taxonomical state of the genus *Oxycheila* Dejean, 1825 (Insecta: Coleoptera: Cicindelidae) // Entomol. Abhandlungen Staat. Mus. für Tierkunde Dresden. – 1996. – B. 57. – N 8. – P. 201-206.
- Putschkov A.V. Description of larva of the *Cicindela* (s.str.) *gemmata* (Coleoptera: Cicindelidae) from Russia Far East // Acta Soc. Zool. Bohem. – 1996. – N 60. – P. 447-449.
- Putschkov A.V., Shilenkov V. G. Description of larva of *Cicindela* (s.str.) *coerulea nitida* (Coleoptera: Cicindelidae) // Acta Soc. Zool. Bohem. – 1996. – N 60. – P. 451-453.
- Kabak I. I., Putschkov A.V. New taxa of the genus *Nebria* Latr. from Tien-Shan (Coleoptera, Carabidae) // Zeit. Arb. Gem. Öst. Entomol. – 1996. – N 48. – P. 113-116.
- Arndt E., Putschkov A.V. Phylogenetic investigation of Cicindelidae (Insecta: Coleoptera) using larval morphological characters // Zool. Anzeiger. – 1996/97. – N 235. – P. 231-241.
- Putschkov A.V. Description of the larva of *Thopeutica clara* (Schaum, 1860) (Coleoptera, Cicindelidae) // Zeit. Arb. Gem. Öst. Entomol. – 1997. – N 49. – P. 45-46.
- Putschkov A.V., Arndt E. Larval morphology of genus *Megacephala* Latreille, 1802 (Coleoptera, Cicindelidae) // Beitr. Entomol. – 1997. – N 47. – P. 55-62.
- Putschkov A.W., Dolin V. G. Neue carabiden-art der gattung *Leistus* (Coleoptera, Carabidae) aus Nord Tadzchikistan // Вестн. зоологии. – 1998. – 32 (3). – С. 123-125.

- Пучков А.В.* Обзор карабидофауны (Coleoptera, Carabidae) Украины и перспективы ее изучения // Энтомология в Україні (Праці V з'їзду Укр. Ентомологіч. тов-ва, 7-11 вересня 1998, Харків) // Вестн. зоології. — 1998. — Отд. выпуск № 9. — С. 151-154.
- Пучков А.В., Лобко В.Н.* Сезонная динамика активности жужелиц (Coleoptera, Carabidae) на полях сахарной свеклы в условиях Правобережной Лесостепи Украины // Энтомология в Україні (Праці V з'їзду Українського Ентомол. тов-ва, 7-11 вересня 1998, Харків) // Вестн. зоології. — 1998. — Отд. выпуск № 9. — С. 86-88.
- Петрусенко А.А., Никитенко Г. Н., Пучков А.В.* Жужелицы (Coleoptera, Carabidae) плодово-ягодных культур Украины // Вестн. зоології. — 1999. — Отд. выпуск № 10. — С. 61-91.
- Gebert J., Putschkov A.W.* Zur Taxonomie und Verbreitung von *Cephalota schrenki* (Gebler, 1841) sowie Bemerkungen zu *Cephalota jakowlewi* (Semenov, 1895) und *Cephalota deserticola* (Faldermann, 1836) (Coleoptera, Carabidae, Cicindelinae) // Entomol. Nachrichten und Berichte. — 1999. — N 3/4. — S. 217-223.
- Пучков А.В.* Новый подвид рода *Leistus* (Coleoptera, Carabidae) с Западного Кавказа // Вестн. зоології. — 2001. — № 4. — С. 77-78.
- Пучков А.В.* Личинка жука скакуна *Cylindera elisae* Motsch., 1859 (Coleoptera, Cicindelidae) и характеристика личиночных признаков подрода // Русс. энтотомол. журнал. — 2001. — 10 (3). — С. 323-326.
- Matalin A.A., Putschkov A.V.* Remarks on availability of some names of tiger beetles (Coleoptera, Cicindelidae) of Palearctics // Вестн. Зоології. — 2002. — Т. 36. — N 1. — P. 97-99.
- Kabak I.I., Putschkov A.V.* New and little known species and subspecies of *Leistus* Frölich from Kyrgyzstan (Coleoptera: Carabidae, Nebriini) // Zeit. Arb. Gem. Ost. Entom. — 2002. — № 54. — P. 23-34.
- Putschkov A.V., Matalin A.V.* Subfamily Cicindelinae / In: Catalogue of Palearctic Coleoptera. Vol.1. Archostemata — Muxophaga — Adepaga (Eds. I. Lobl & A. Smetana). — Stenstrup, Apollo Books, 2003. — P. 99-118.
- Пучков О.В.* Личинки жуков-стрибунів (Coleoptera, Cicindelidae) світової фауни і загальний огляд підтриби *Cicindelina* Палеарктики: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня д-ра біол. наук. 03.00.24. — Київ, 2003. — 39 с.
- Putschkov A.V., Dolin V.* The Larva of the Tiger Beetle *Pogonostoma majunganum* Jeannel, 1946 (Coleoptera, Cicindelidae) // Вестник зоології. — 2005. — 39 (1). — С. 35-38.
- Пучков А.В.* Особенности биотопического распределения личинок жуков-скакунов (Coleoptera, Cicindelidae) // Вестник зоології. — 2005. — 39 (2). — С. 79-84.
- Putschkov A.V., Cassola F.* Tiger Beetles deserve separate family status in suborder Adepaga (Coleoptera, Cicindelidae) // Bull. De la Soc. Entomol. De France. — 2005. — 110. — №3. — P. 281-293.
- Пучков А.В.* Таксономическая структура и географическое распространение жуков-скакунов подтрибы *Cicindelina* (Coleoptera, Cicindelidae) Палеарктики // Изв. Харьковского энтотомол. общества. — 2004/2005. — 11 (3-4). — С. 37-44.
- Putschkov A.V.* The tiger beetles larvae of subtribe *Cicindelina* (Coleoptera, Cicindelidae) of Palearctic // XIII European Carabidologists meeting, Abstract, Blagoevgrad, 20-24.08. 2007. — Sofia-Moscow, 2007. — P. 32.
- Putschkov A.V., Werner K.* Larval morphology of subgenus *Megacephala* s.str. (Coleoptera, Cicindelidae) // Vestnik zoologii. — 2007. — 41 (2). — P. 175-179.
- Пучков А.В.* Обзор жужелиц рода *Carabus* L. (Coleoptera, Carabidae) фауны Украины // Вестник зоології. — 2008. — 43 (3). — С. 209-219.
- Пучков О.В.* Жуки-сапрофаги (Insecta: Coleoptera) агроценозів України // Біологія та валеологія. 36. наук. праць ХНПУ. — Вип. 11. — Харьков, 2009. — С. 81-88.
- Cassola F., Putschkov A.V.* Descriptions of the larvae of four species of the New Zeland tiger beetle genus *Neocicindela* (Coleoptera, Cicindelidae) // Boll. Soc. entomo. ital. — 2009. — 141. — № 1. — P. 17-27.
- Putschkov A., I-Shin Wu, Chi-Feng Lee.* Larval description of the tiger beetle *Cosmodela batesi* (Fleutiaux, 1893) (Carabidae: Cicindelinae) // The Coleopterologists Bulletin. — 2008. — 62. — 2. — P. 197-201.
- Пучков А.В.* Жуки-мертвоеды (Coleoptera, Silphidae) агроценозів України // Український ентотомологічний журнал. — 2010. — 1 (1). — С. 71-79.
- Farkač J., Putschkov A.V., Rop O.* A new species of *Leistus* Frölich, 1799 with a taxonomical analysis of the subgenus *Leistus* s.str. from Major Caucasus (Coleoptera: Carabidae: Nebriini) // Studies and Reports. Taxonomical Series. — 2010. — 6 (1-2). — P. 31-34.

- Kabak I.I., Putchkov A.V.* A new species of the genus *Leistus* Frölich (Coleoptera, Carabidae, Nebriini) from Kazakhstan // Вестник зоологии. – 2010. – 44 (5). – С. 473-476.
- Пучков А.В., Гаврилюк Н.М.* Особливості формування колеоптерофауни (Coleoptera, Carabidae) на перелогах та в агроценозі озимої пшениці Північного Лісостепу України // Карантин та захист рослин. – 2010. – №7 (169). – С. 2-7.
- Пучков А.В., Черней Л.С.* Фондовые коллекции насекомых Института зоологии им. И.И. Шмальгаузена НАН Украины, их состав и научное значение для развития энтомологии в Украине // Український ентомологічний журнал. – 2011. – 2 (1). – С. 46-57.
- Пучков А. В.* Жужелицы трибы *Brachinini* (Coleoptera:Carabidae) фауны Украины // Изв. Харьк. энтомол. общества. – 2011. – 19 (1). – С. 11–18.
- Пучков А.В., Маркина Т.Ю., Толкач И.А.* Предварительный обзор карабидофауны (Coleoptera, Carabidae) Национального природного парка «Гомольшанские леса» // Изв. Харьковского энтомол. общества. – 2011. – 19 (2). – С. 5-9.
- Putchkov A.V.* Ground beetles of Ukraine (Coleoptera, Carabidae) // Zookeys. – 2011. – 100. – P. 503-515.
- Пучков А.В.* Жужелицы рода *Amara* Bonelli, 1810 (Coleoptera, Carabidae) фауны Украины // Вестник зоологии. – 2012. – 46 (5). – С. 395–412.
- Пучков А.В., Гаврилюк Н.М.* Особливості формування карабидофауни (Coleoptera, Carabidae) на перелогах та в агроценозі озимої пшениці Північного Лісостепу України // Захист і карантин рослин. Міжвід. темат. наук. збірник – 2011. – Вип.57. – С. 170–179.
- Пучков П. В., Пучков А. В.* Типы полужесткокрылых (Heteroptera) червецов, щитовок (Coccodea) и цикадовых (Auchenorrhyncha), хранящиеся в Институте зоологии им. И. И. Шмальгаузена НАН Украины // Вестник зоологии. – 2012. – Отд. вып. 26. – С. 1–150.
- Putchkov A. V., Korneyev V. A. & Vasko B. N.* Type specimens of click beetles (Coleoptera, Elateridae) in the collection of Institute of Zoology, National Academy of Sciences of Ukraine (Kiev) [Електронний ресурс] // Ukrainska Entomofaunistyka. – 2012. – 3(1). – P. 17-36. <https://sites.google.com/site/ukrentfau/contents-1/contents-ukrentfau-2012>.
- Пучков А. В.* Фаунистический обзор карабидных жуков (Coleoptera, Caraboidea) Украины // Український ентомологічний журнал. – 2012. – 5 (2). – С. 3-44.
- Пучков А. В.* Обзор жужелиц трибы *Nebriini* (Coleoptera, Carabidae) фауны Украины // Энтомологическое обозрение. – 2013. – Т. 92. – №1. – С. 130-141.
- Пучков А. В.* Жужелицы рода *Суминдис* Latreille, 1806 (Coleoptera, Carabidae) фауны Украины. // Природничий альманах. Серія: Біологічні науки – Херсон, 2013. – Вип. 18. – С. 109-121.
- Пучков А. В.* Обзор жужелиц трибы *Platynini* Bonelli, 1810 (Coleoptera, Carabidae) фауны Украины // Український ентомологічний журнал. – 2013. – 6 (1). – С. 3-11.
- Пучков А. В., Маркина Т.Ю., Назаренко В.Ю., Петренко А.А., Прохоров А.В., Черней Л.С.* Предварительный обзор колеоптерофауны (Coleoptera) Казантипского природного заповедника // Наукові записки Державного Природничого музею. – Львів, 2013. – Вип. 29. – С. 129-136.
- Пучков А. В.* Жужелицы трибы *Licinini* Bonelli, 1810 (Coleoptera, Carabidae) фауны Украины и сопредельных территорий // Український ентомологічний журнал. – 2013. – 7 (2). – С. 41-50.
- Пучков А. В.* Личинки жуков-скакунов подтрибы *Cicindelina* (Coleoptera, Cicindelidae) Палеарктики (морфология, таксономия, определительная таблица) // Вестн. зоологии. – 2013. – Отд. выпуск № 29. – С. 45–87.
- Пучков А. В.* Жужелицы трибы *Chlaeniini* (Coleoptera, Carabidae) фауны Украины // Вестник зоологии. – 2013. – 47 (6). – С. 547–556.